Ալիշան (Այր. 198) և համեմատութիւնը ցոյց է տալիս կատարեալ նոյնութիւնը մեր № 1005 նժ.-ի հետ։ Տարաբաղդաբար, ձեռագիրը թուականով յիշատակարան չունի, վերջից թափած լինելով, բայց գրուած է Գեղարդի վանքում ներքևի լուսանցքի (ժէ. տետր) հետևեալ նկատողութեան համեմատ. «Քս. Ած զտր. Աթանաս հոգին լուսաւորէ, զփակակալ սբ. Գեղարդեանս՝ որ բազում գծով ի մեզ կու գծա և գիր ծնողացն, ամէն»։ Գրչի մի այլ անձի յիշատակութիւն. «յիշեցէք ի քս. զսիրելի եղբայրս մեր զԱռաքելս, որ բազում սէր ցուցանէ առ մեզ», նոյն պիտի լինի Գրիգոր գրչի յիշած Առաքել կրօնաւորի հետ, որ տեսանք 1429 թուին յիշուած։ Մատթէոս գրչի այս գործով Գեղարդի վանքի գրչութեան և մանրանկարչութեան արուեստի գնահատելի մի նմուշ ունինք ձեռքի տակ։ Մեծ մանրանկարներ չունինք այստեղ, այլ լուսանցքի զարդեր և փոքր ընկլզընազարդեր, բայց ճարտարապետական, պատկերագրական (պատկ. 165–168) և կենդանագրական փիգուրներով (պատկ. 169–173), ինչպէս և Թէոդորոս ստրատելատի ձիաւոր պատկերով, ուշադրութեան արժանի և կարող վարպետի գործ. յատկապէս եղջերուն, մասամբ և առիւծը շատ սիրելի մոտիւներ են իրենց պէսպիսութեամբ, ինչպէս կը տեսնենք, ժամանակակից մի այլ նկարողի համար ևս այս վանքում։ Ձեռագրի ստացողն է Արթուխ Մահդասի միայնակեացը, որի ծնողներն են Էգիլշահ և Խէրիկ, հարազատ եղբայրները Խուտար, Ջանիկ և Սահակ, իսկ քոյրերը Թանկլիկ և Թաճմելիք, յաճախ կրկնուած վկայարանութիւնների վերջերում(*)։

Պատկեր 169.

Յովհաննէս աբեղան, հաւանօրէն վերև յիշուած Մատթէոսի աշակերտը հայոց Ջէ (= 1458) թուին, «ի վանս որ կոչի Յայրիվանս (s!), ընդ հովանեաւ ամէնա̃հեալ ս. լուսոյ մաւր Ածածնիս. և սբ. տիգիս տ̃ծամուխ սբ. Գեղարդեանս», «ի վայելումն անձին Յակոբ քհի. և զաւակաց իւրոց» գրում է մի Մաշտոց(**)։ Մի տարի յետոյ «ի թվականութե. հայկազեան տումարի ի ՋԸ. թվի, և ի վշտաշատ ժամանակի, յորում նեղիմք յանաւրինաց և յանիրաւ պահանջողաց, ի թագաւորութեն. Վրաց Գաւրկոյ որդւոյ Ալէքսանդրէ և ի հայրապետութե. հայոց տն. Գրիգորի յաթոռ սբ. Էջմիածնին, ի զանութե. Ջահան շահի

Պատկեր 170.

որդւոյ Ղարա Յուսուֆին» Աստուածատուր մահդասի աբեղայ քահանան Մատթէոս աբեղայի գրչութեամբ ստանում է մի Տարեգիրք, որ Լազարեան Ճեմարանի

(*) Ձեռ. Էջմ. № 1005 նժ.
(**) Ձեռ. Էջմ. № 1016/1027. 173բ. (Յաւել. Բ. 48)։